

Byla C-314/19

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2019 m. balandžio 16 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas:

Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Kastilijos-La Mančos aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. kovo 12 d.

Apeliantė:

R.C.C.

Kita apeliacinio proceso šalis:

M.O.L.

Pagrindinės bylos dalykas

Ieškiny, kuriuo ginčijamas notaro kontoros darbuotojos atleidimas iš darbo.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Nustatyti, ar 2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyva 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo yra taikytina notaro kontoros darbuotojai.

Teisinis pagrindas yra SESV 267 straipsnis.

Prejudicinis klausimas

Ar [2001 m. kovo 12 d. Tarybos] [d]irektyvos 2001/23[/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo

dalių perdavimo atveju, suderinimo] 1 straipsnio 1 dalies a punktas, taigi ir direktyvos turinys yra taikytini tokiu atveju, kai notaro kontorai vadovaujantis asmuo yra valstybės pareigūnas, kuris kartu yra ir privatus darbdavys savo darbuotojams (jo, kaip darbdavio, santykiai reglamentuojami bendraisiais darbo teisės aktais ir sektoriaus kolektyvine sutartimi), kuris perėmė veiklą iš ankstesnio notaro kontorai vadovavusio asmens, nutraukusio savo veiklą, taip pat perėmė jo registrą, ir kuris toliau vykdo veiklą tame pačiame padalinyje, naudodamasis ta pačia materialine struktūra ir perėmęs darbuotojus, dirbusius ankstesniam notarui, vadovavusiam tai notaro kontorai?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyvos 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo 1 straipsnio 1 dalies a punktas.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

- 1862 m. gegužės 28 d. *Ley Orgánica del Notariado* (Pagrindinis notariato įstatymas)

Šio įstatymo 1 straipsnyje numatyta: „Notaras – tai valstybės pareigūnas, įgaliotas pagal įstatymus patvirtinti sutartis ir kitus neteisminius dokumentus.

Visoje Karalystėje yra tik viena šių pareigūnų kategorija.“

- 1944 m. birželio 2 d. *Decreto por el que se aprueba con carácter definitivo el Reglamento de la organización y régimen del Notariado* (Dekretas, kuriuo galutinai patvirtinamas Notariato organizavimo ir sistemos reglamentas), iš dalies pakeistas 2007 m. sausio 19 d. Karaliaus dekretu Nr. 547/2007 ir 2015 m. kovo 6 d. *Real Decreto 140/2015 sobre demarcación notarial* (Karaliaus dekretas Nr. 140/2015 dėl notarų veiklos teritorijos).

Šio dekreto 69 straipsnyje nustatyta: „[Notaro kontora – tai] visi personalo ir materialiniai išteklių, skirti [notaro viešosios tarnybos] tikslui įgyvendinti.“

Šio dekreto 272 straipsnyje įtvirtinta: „Notaro registras apima viešuosius dokumentus ir kitus kiekvienais metais jame registruojamus dokumentus <...>.“

- *Estatuto de los Trabajadores* (Darbuotojų statutas)

Šio statuto 44 straipsnyje nurodyta:

„1. Įmonės, padalinio ar autonominio gamybos skyriaus perdavimas savaime nenutraukia darbo santykių. Naujasis darbdavys perima ankstesnio

darbdavio darbo sutarties ir socialinio draudimo pagrindu turėtas teises ir pareigas, įskaitant pareigas, susijusias su pensijomis konkrečiuose taikytinuose teisės aktuose numatytais sąlygomis, ir apskritai visas pareigas, kurias perdavėjas įgijo papildomos socialinės apsaugos srityje.

2. Šiame straipsnyje numatytas įmonės perdavimas yra perdavimas išlaikant ūkio subjekto tapatybę, t. y. išlaikant organizuotą išteklių grupę, kad būtų vykdoma ūkinė veikla, neatsižvelgiant į tai, ar ta veikla yra pagrindinė, ar pagalbinė.“

Darbuotojų statuto 51 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta: „Pagal šio įstatymo nuostatas kolektyvinis atleidimas iš darbo yra darbo sutarčių nutraukimas dėl ekonominių, techninių, organizacinių ar gamybos priežasčių <...>.“

Jo 52 straipsnio c punkte nustatyta: „[Sutartį galima nutraukti], jeigu yra bet kuri priežastis, numatyta 1 straipsnio 1 dalyje, ir jeigu nutraukiamos sutartys su [darbuotojais], kurių yra mažiau, nei nurodyta toje dalyje.“

Šio statuto 53 straipsnyje nurodyta:

„1. Sudarant susitarimą dėl darbo sutarčių nutraukimo pagal pirmesniame straipsnyje įtvirtintas nutraukimo nuostatas būtina laikytis tokių reikalavimų:

- a) raštu pranešti darbuotojui apie nutraukimo priežastis;
- b) įteikiant rašytinį pranešimą išmokėti darbuotojui kompensaciją, kurios dydis lygus 20 darbo dienų užmokesčiui už kiekvienus darbo metus ir kuri apskaičiuojama proporcingai dirbtų mėnesių skaičiui, kai laikotarpiai trumpesni nei vieni metai, bet negali viršyti 12 mėnesių darbo užmokesčio dydžio sumos.“

Darbuotojų statuto 56 straipsnyje numatyta:

„1. Jeigu atleidimas pripažįstamas neteisėtu, darbdavys per penkias dienas nuo sprendimo paskelbimo gali nuspręsti grąžinti darbuotoją į darbą arba išmokėti jam kompensaciją, prilygstančią 33 dienų darbo užmokesčiui už kiekvienus išdirbtus metus ir apskaičiuojamą proporcingai dirbtų mėnesių skaičiui, kai laikotarpiai trumpesni nei vieni metai, bet kompensacija negali viršyti 24 mėnesių darbo užmokesčio dydžio sumos. Nusprendus išmokėti kompensaciją, darbo sutartis laikoma nutraukta paskutinę faktinę darbo dieną.“

- *Convenio Colectivo para empleados de notariás del Colegio notarial de Albacete* (Albasetės notariato kolektyvinė notaro kontorų darbuotojų sutartis) (panaikinta 2010 m.).

Šios kolektyvinės sutarties 16 straipsnyje nustatyta: „Darbo sutarties vykdymas sustabdomas ir ji nutraukiama dėl priežasčių, nustatytų Darbuotojų statuto 45 ir 49 straipsniuose.

Vis dėlto notaras, perėmęs notaro kontorą kaip jai vadovaujantis asmuo, perima iš ankstesnio vadovo darbo santykius, jeigu tai leidžiama pagal galiojančius teisės aktus, arba darbuotojui (-ams), su kuriuo (-iais) sutarties nesudarė, išmoka kompensaciją taip, kaip kiekvienu atveju nustatyta galiojančioje pozityviojoje teisėje.

<...>.“

- *Convenio colectivo estatal de notarios y personal empleado* (Valstybinė notarų ir jų darbuotojų kolektyvinė sutartis) (BOE, 2010 m. rugpjūčio 23 d.).

Šios kolektyvinės sutarties 55 straipsnyje nustatyta: „Nutraukus darbo santykius dėl to, kad notaras persikėlė dirbti į kitą vietą arba išėjo atostogų dėl asmeninių priežasčių, darbuotojas turi teisę gauti kompensaciją, kuri kiekvienu atveju numatyta galiojančiuose teisės aktuose, jeigu notaras persikėlė arba nutraukė veiklą dėl objektyvios priežasties [pagal Darbuotojų statuto 40 straipsnio 1 dalį arba 52 straipsnio c punktą šiuo metu nustatyta kompensacija prilygsta 20 dienų darbo užmokesčiui už kiekvienus išdirbtus metus ir yra apskaičiuojama proporcingai dirbtų mėnesių skaičiui, kai laikotarpiai trumpesni nei vieni metai, bet negali viršyti 12 mėnesių darbo užmokesčio dydžio sumos], atsižvelgiant į tai, kiek laiko faktiškai buvo dirbta su šiuo veiklą nutraukusiu notaru. Ši kompensacija nemokama, jeigu susiklosto kuri nors iš toliau nurodytų situacijų:

jei darbuotojas toliau dirba su kitais kontorai vadovaujančiais asmenimis, kai notarai yra sudarę susitarimą;

jei prieš notarui persikeliant į kitą vietą arba tuo pat metu darbuotojas susitaria su kitu notaru toliau dirbti su juo;

jei darbuotojas kartu su notaro kontorai vadovaujančiu asmeniu vyksta dirbti į naują padalinį;

<...>.“

- *II Convenio colectivo estatal de notarios y personal empleado* (II valstybinė notarų ir jų darbuotojų kolektyvinė sutartis) (BOE, 2017 m. rugsėjo 16 d.).

Šios sutarties 50 straipsnyje nustatyta: „Nutraukus darbo santykius dėl to, kad notaras persikėlė dirbti į kitą vietą (todėl reikia pakeisti gyvenamąją vietą) arba išėjo atostogų dėl asmeninių priežasčių, darbuotojas turi teisę gauti kompensaciją, kuri kiekvienu atveju numatyta galiojančiuose teisės aktuose, jeigu notaras persikėlė arba nutraukė veiklą dėl objektyvios priežasties [pagal Darbuotojų statuto 40 straipsnio 1 dalį arba 52 straipsnio

c punktą šiuo metu nustatyta kompensacija prilygsta 20 dienų darbo užmokesčiui už kiekvienus išdirbtus metus ir yra apskaičiuojama proporcingai išdirbtų mėnesių skaičiui, kai laikotarpiai trumpesni nei vieni metai, bet negali viršyti 12 mėnesių darbo užmokesčio dydžio sumos], atsižvelgiant į tai, kiek laiko faktiškai buvo dirbta su šiuo veiklą nutraukusiu notaru. Ši kompensacija nemokama, jeigu susiklosto kuri nors iš toliau nurodytų situacijų:

1. jei darbuotojas toliau dirba su kitais kontorai vadovaujančiais asmenimis, kai notarai yra sudarę susitarimą;
2. jei prieš notarui persikeliant į kitą vietą arba tuo pat metu darbuotojas savo iniciatyva susitaria su kitu notaru toliau dirbti su juo tuo atveju, kai jį įdarbinantis notaras pripažįsta darbo stažą tam, kad būtų išmokėta kompensacija;
3. jei darbuotojas kartu su notaro kontorai vadovaujančiu asmeniu vyksta dirbti į naują padalinį;

<...>.“

2004 m. gruodžio 15 d. ir 2010 m. liepos 23 d. *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) sprendimai.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 R.C.C., apeliante pagrindinėje byloje, nuo 1979 m. vasario 7 d. iki 2017 m. birželio 16 d. dirbo Pjedrabuenoje esančioje notaro kontoroje: savo paslaugas ji teikė įvairiems šiuo laikotarpiu dirbusiems notarams.
- 2 2016 m. sausio 13 d. pradėjo dirbti M.O.L., kita apeliacinio proceso šalis pagrindinėje byloje. 2017 m. birželio 16 d. R.C.C. iš M.O.L. gavo raštą apie atleidimą iš darbo, kuriame buvo nurodyta, kad ji atleidžiama dėl ekonominių priežasčių, ir pripažinta, kad atleidimas neteisėtas, todėl apskaičiuota išėtinė kompensacija.
- 3 R.C.C. *Juzgado de lo Social n.º 2 de Ciudad Real* (Siudad Realio darbo bylų teismas Nr. 2) pareiškė ieškinį, kuriuo ginčijamas atleidimas iš darbo; jame ji prašė šį atleidimą pripažinti negaliojančiu arba alternatyviai pripažinti neteisėtu. Be kita ko, ji nurodė, kad siekiant apskaičiuoti mokėtiną kompensaciją reikėjo remtis diena, kurią ji pradėjo dirbti notaro kontoroje, o ne diena, kurią ji pradėjo dirbti notarei M.O.L.
- 4 2018 m. kovo 7 d. sprendimu *Juzgado de lo Social n.º 2 de Ciudad Real* ieškinį atmetė. Nors šiame sprendime pripažinta, kad atleidimas iš darbo yra neteisėtas, padaryta išvada, kad pagal galiojančią kolektyvinę sutartį diena, kuria reikia remtis siekiant apskaičiuoti kompensaciją, yra 2016 m. sausio 13 d.

- 5 R.C.C. *Tribunal Superior de Justicia de Castilla La-Mancha* pateikė apeliacinį skundą dėl to sprendimo. Šiam teismui kyla abejonių dėl to, ar nagrinėjamoje byloje taikytina Direktyva 2001/23/EB; šis aspektas yra lemiamas siekiant nustatyti darbo stažą, į kurį reikia atsižvelgti norint apskaičiuoti kompensaciją, todėl teismas nusprendė Teisingumo Teismui pateikti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 6 Apeliacinio skundo pagrinduose apeliantė, be kita ko, nurodė, kad mano, jog diena, kuria reikia remtis siekiant apskaičiuoti kompensaciją, yra 1979 m. vasario 7 d., o kita apeliacinio proceso šalis mano, kad šiuo tikslu tinkama diena yra 2016 m. sausio 13 d.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindų santrauka

- 7 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas aiškina, kad Ispanijoje notaras yra valstybės pareigūnas, į pareigas skiriamas surengus konkursą, tačiau kartu jis yra jam pavaldžių darbuotojų darbdavys, saistomas su jais darbo sutartimis, kurioms taikomi visi bendrieji ir Sąjungos darbo teisės aktai, ir privalo būti įregistruotas specialioje savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos sistemoje (RETA). Notarai taip pat derasi su savo darbuotojais dėl kolektyvinių darbo sutarčių, tarpininkaujant atitinkamiems darbuotojų atstovams; iki 2010 m. tokios derybos vyko teritoriniu lygmeniu, o nuo šių metų – valstybės lygmeniu.
- 8 Notarui palikus darbo vietą dėl to, kad persikėlė dirbti kitur arba išėjo į pensiją, vietoj jo dirbantis notaras, galintis nuspręsti, ar toliau dirbs tose pačiose patalpose, turi 25 metus saugoti ankstesnio notaro archyvą („registrą“) ir išduoti aktų, kuriuos patvirtino ankstesnis notaras, kopijas bei patvirtinimus, kai vartotojai to prašo; paprastai naujas notaro kontorai vadovaujantis asmuo išlaiko darbuotojus ir patalpas (vadinamąją „notaro kontorą“), nors teisės aktuose toks įpareigojimas nenumatytas. Nėra aiškios specialios teisės normos, taip pat sutartyje įtvirtintos nuostatos dėl darbuotojų situacijos atleidimo iš darbo atveju, išskyrus notaro persikėlimo ar atostogų dėl asmeninių priežasčių atvejus.
- 9 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad nagrinėjamoje byloje atleidimas iš darbo buvo objektyvus – įvykdytas dėl ekonominių priežasčių, taigi jo nelėmė notaro kontorai vadovaujancio asmens persikėlimas į kitą vietą; šiam atleidimui iš darbo neginčijamai taikomos bendrosios tokios rūšies atleidimo taisyklės ir jo atveju labai svarbu nustatyti darbo stažą, į kurį reikia atsižvelgti nepaisant to, ar šis atleidimas yra teisėtas, ar neteisėtas, nes abiem atvejais atsiranda teisė gauti kompensaciją, apskaičiuojamą pagal faktinį darbuotojo darbo užmokestį ir darbo stažą, taikant nustatytas ribas, priklausančias nuo to, ar atleidimas teisėtas, ar ne.

- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad atsižvelgiant į tai, jog darbuotoja nuo 1979 m. vasario 7 d. pagal darbo sutartį be pertraukos dirbo įvairiems notarams, vienas po kito ėjusiems notaro pareigas Pjdrabuenoje, ir su jais buvo saistoma įprastų darbo santykių, savo paslaugas teikė tame pačiame padalinyje, o jos ankstesnį darbo stažą buvo pripažinę ankstesni šiai notaro kontorai vadovavę asmenys, taip pat į tai, kad nuo 2016 m. sausio 13 d. jos darbdave tapo nauja notaro kontoros vadovė M.O.L., kuri perėmė tame pačiame padalinyje, kuriame saugomas registras, šias pareigas ėjusiam ir tą pačią materialinę bazę naudojusiam ankstesniam notarui dirbusius darbuotojus ir nepripažino ankstesnio darbuotojos darbo stažo, o vėliau nusprendė darbuotoją atleisti iš darbo dėl ekonominių priežasčių, kyla abejonių, ar tokia situacija patenka į 2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyvos 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo 1 straipsnio 1 dalies a punkto, kuriame nustatyta, kad direktyva taikoma „teisinio perdavimo arba susijungimo atveju perduodant įmonę, verslą arba įmonės ar verslo dalį kitam darbdaviui“, taikymo sritį.
- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad jeigu būtų patenkintas ieškinys, kuriuo ginčijamas atleidimas iš darbo, ir būtų nuspręsta, kad nagrinėjamu atveju taikytina Direktyva 2001/23/EB, siekiant apskaičiuoti kompensaciją tinkama darbo stažo diena pagal šios direktyvos nuostatas būtų 1979 m. vasario 7 d. Be to, jis primena, kad pagal bendruosius nacionalinės darbo teisės aktus nedraudžiama šiems darbuotojams taikyti darbo teisės aktų ir kad kolektyvinėse sutartyse (kurios bet kuriuo atveju negali prieštarauti teisės normoms ir Sąjungos teisei) reglamentuojama tik situacija, kai sutartis nutraukta dėl notaro persikėlimo į kitą vietą.
- 12 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nurodo, kad yra nedaug nacionalinės jurisprudencijos, susijusios su notarų ir jų darbuotojų darbo santykiais. Pirma, jis mini 2004 m. gruodžio 15 d. *Tribunal Supremo* sprendimą, kuriame daroma nuoroda į 1956 m. *Reglamento Notarial* (Notariato reglamentas) straipsnį ir pažymima, kad tą nuostatą reikia suprasti kaip „neišvengiamai panaikintą, bent jau nuo Darbuotojų statuto priėmimo: pagal šio statuto naikinamąją nuostatą netenka galios tos nuostatos, kurios prieštarauja šiam įstatymui. Specialaus pobūdžio darbo santykiai, nurodyti 2 straipsnyje, neapima notaro kontorų darbuotojų, o darbo sutarčių nutraukimo priežastys, minimos 49 straipsnyje, neapima darbdavio veiklos nutraukimo, išskyrus atvejus, kai darbdavys išeina į pensiją arba miršta ir kai sutartis nutraukiama dėl objektyvių priežasčių Darbuotojų statuto 51 straipsnyje ir 52 straipsnio c punkte numatytais atvejais. Tai reiškia, kad liks galioti tik tokios to dekreto nuostatos, kurios suderinamos su Darbuotojų statute pateiktu darbo santykių reglamentavimu, o nuostatos dėl sutarties nutraukimo su juo yra nesuderinamos“. Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mini 2010 m. liepos 23 d. *Tribunal Supremo* sprendimą, kuriame nurodyta, kad notaro einamų valstybės tarnybos pareigų teisinis pobūdis „nereiškia, kad notaras netenka darbdavio statuso, nes įvykdytos Darbuotojų statuto 1 straipsnio 2 dalyje reikalaujamos

sąlygos, todėl turi būti įgyvendinami darbo teisės aktuose darbdaviui nustatyti įpareigojimai <...>“; vis dėlto šiame sprendime nurodyta dar daugiau, t. y. kad „notarui nepriklauso personalo ir materialinių išteklių turinti organizacija, kurioje vieną notarą gali pakeisti kitas, perdavus atitinkamą notaro kontorą, kurioje notaras ėjo jam tenkančias valstybės tarnybos pareigas, nes tai, kokie notarai paeiliui skiriami dirbti ir paskui perkeliama į kitą vietą, priklauso nuo valstybės vyriausybės, taip pat notaras dėl paskyrimo į konkrečią notaro kontorą netampa šios kontoros organizacinės grupės savininku, o yra tik jos registro saugotojas ir paprastas matomas vadovas, einantis vadovaujamas valstybės tarnybos, kuri nėra viešoji tarnyba siaurąja prasme, pareigas šioje notaro kontoroje“.

DARBINIS VERTINAMAS